

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **H. M.**, zast. JUDr. Petrem Novotným, advokátem, se sídlem Archangelská 1, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2018, č. j. OAM-62/ZA-ZA06-VL16-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 11. 2018, č. j. 60 Az 57/2018 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 29. 6. 2018, č. j. OAM-62/ZA-ZA06-VL16-2018, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný konstatoval, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu, aby legalizoval svůj pobyt na území České republiky a z důvodu obav z rozšíření ozbrojeného konfliktu do ostatních částí Ukrajiny, povinného nástupu na vojenskou službu a následně i rizika nasazení do bojových operací. Žalovaný dovodil, že uvedená tvrzení nenaplnují důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, neboť nespovídají o tom, že byl žalobce na Ukrajině pronásledován, popřípadě, že by mohl mít odůvodněné obavy z pronásledování. S odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu žalovaný vysvětlil, že snaha o legalizaci pobytu na území České republiky není azylově relevantním důvodem a žalobce může usilovat o legalizaci svého pobytu prostřednictvím jiných právních institutů. Dodal, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až poté, co nedosáhl prodloužení pobytu v České republice a obdržel výjezdní příkaz, a také dlouho poté, co na Ukrajině vypukl ozbrojený konflikt, v jehož důsledku mu hrozí branná povinnost. Žalovaný v této souvislosti poukázal na další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, přičemž připomněl, že žadatel o mezinárodní ochranu by měl učinit svou žádost co nejdříve po překročení hranic, ledaže by mu v tom bránily závažné okolnosti. Skutečnost, že žadatel podá žádost o mezinárodní ochranu až po dlouhé době strávené na území České republiky, a to v situaci, kdy již nemůže dosáhnout legálního pobytu jinými právními prostředky, anebo by to bylo možné jen obtížně, lze považovat za nepřímý důkaz, že žadatel ve skutečnosti situaci v zemi svého původu nepocituje palčivě. S ohledem na uvedená východiska žalovaný dovodil, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu je čistě účelová a směřuje výlučně k legalizaci jeho pobytu na území České republiky. K tvrzeným obavám žalobce z branné povinnosti a nasazení do bojů na východě Ukrajiny žalovaný konstatoval, že se nejedná o azylově relevantní důvod, ale o zcela legitimní občanskou povinnost. Nadto, z obsahu spisové dokumentace vyplývá, že povolávací rozkazy lze na Ukrajině doručovat

pouze do vlastních rukou. Pokud povolávací rozkaz není takto doručen, neplynou z něj žádné povinnosti a brance nelze trestat za nenastoupení vojenské služby. Kromě toho, podle výnosu prezidenta Ukrajiny jsou do konfliktu zapojeni jen dobrovolníci a profesionální vojáci. Obavy žalobce z nasazení do konfliktu jsou tak nedůvodné. Žalovaný k bezpečnostní situaci na Ukrajině konstatoval, že nepříznivá situace je koncentrována v místech bojů, tj. na východě Ukrajiny a není žádný důvod se domnívat, že by se měla rozšířit i do zbylých částí země, přičemž žalobce pochází ze západní části Ukrajiny.

[2] Žalovaný nezjistil, že by některý z rodinných příslušníků žalobce získal v České republice azyl, a neshledal tak důvody, aby mu udělil azyl podle § 13 zákona o azylu. K rodinné, sociální, zdravotní a ekonomické situaci žalobce žalovaný uvedl, že je dospělý, svobodný, plně svéprávný, bez zdravotních omezení a je schopen zajistit si práci své životní potřeby. Vzhledem k tomu, že žalobce neuvedl žádné jiné okolnosti, které by svědčily o výjimečnosti jeho situace, žalovaný neshledal důvody, aby mu udělil humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný shrnul, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by mu v případě návratu do země původu hrozilo nebezpečí vážné újmy uložením nebo vykonáním trestu smrti, popřípadě, že by mu hrozilo mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. V této souvislosti žalovaný uvedl, že ukrajinský právní řád neumožňuje uložení a vykonání trestu smrti, žalobce v minulosti neměl žádné problémy s veřejnými orgány své země a ani proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Žalobce neodešel z Ukrajiny z důvodu konkrétních problémů, ale proto, aby si zajistil zaměstnání na území České republiky. Jako vážnou újmu nelze vnímat ani povinnost vojenské služby, případně postih za nesplnění této povinnosti. Stanovení povinnosti vykonat vojenskou službu je totiž legitimní i z hlediska Ženevské konvence, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech či Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle žalovaného přitom žalobce neuvedl nic, z čeho by bylo možné dovodit, že právě v jeho případě by výkon vojenské služby představoval vážnou újmu. I v této souvislosti žalovaný připomněl dekret prezidenta Ukrajinské republiky, podle kterého jsou do bojů na východě Ukrajiny nasazováni toliko dobrovolníci a profesionální vojáci. Z nashromážděné dokumentace rovněž nevyplývá, že by žalobce mohl být v případě návratu na Ukrajinu postižen za svůj pobyt či žádost o mezinárodní ochranu v zahraničí. Žalovaný i v těchto souvislostech zopakoval, že situaci na Ukrajině nelze označit jako totální konflikt, žalobce v případě návratu nebude vystaven nebezpečí už jen svým pobytem na Ukrajině, přičemž k ozbrojeným střetům dochází toliko na východě Ukrajiny a není důvod se domnívat, že by k nim mělo docházet i ve zbytku země, respektive na západě Ukrajiny, odkud pochází žalobce. Žalovaný rovněž neshledal, že by případnému vycestování žalobce z České republiky bránily její mezinárodněprávní závazky. Případné vycestování žalobce nelze považovat za nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Pokud chce žalobce žít s bratrem, který v současné době pobývá v České republice, nic mu nebrání, aby společně žili na Ukrajině, kde má žalobce také sestru. Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem žalovaný neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Jelikož žádnému z rodinných příslušníků žalobce v České republice nebyla udělena doplňková ochrana, žalobci nelze udělit doplňkovou ochranu ani podle § 14b zákona o azylu.

[3] Rozsudkem ze dne 8. 11. 2018, č. j. 60 Az 57/2018 - 34, Krajský soud v Plzni zamítl žalobu proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění rozsudku krajský soud shrnul judikaturu Nejvyššího správního soudu a uvedl, že žalovaný vycházel z dostatečných podkladů, přičemž obavy žalobce z branné povinnosti nejsou azylově relevantní, byť jsou lidsky pochopitelné. Krajský soud však připomněl, že podle spisové dokumentace žalobci nehrozí nasazení do ozbrojeného konfliktu, a přisvědčil žalovanému, že se žádostí o mezinárodní ochranu

pokračování

pokoušel toliko legalizovat svůj pobyt na území České republiky, k čemuž však slouží jiné právní nástroje. Krajský soud se tak ztotožnil s rozhodnutím žalovaného.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. V ní namítl, že krajský soud ignoroval, popřípadě nemístně zlehčoval skutkové okolnosti věci, ačkoliv jsou u něho objektivně dány všechny důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel v této souvislosti zopakoval, že má obavy z návratu na Ukrajinu, resp. z branné povinnosti a zapojení do konfliktu, které by bylo v rozporu s jeho vyznáním. Přestože k ozbrojenému konfliktu dochází na východě Ukrajiny, násilnosti se v posledních dvou letech opakují i na západě Ukrajiny, přičemž uvedená fakta krajský soud zcela opomenul. Kdyby vzal krajský soud uvedené skutečnosti v úvahu, musel by dojít k závěru o naplnění důvodů přinejmenším doplňkové ochrany, a to z důvodu vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci vnitřního ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Vzhledem k tomu, že v řízení nebyla vyvrácena stěžovatelova argumentace, je napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svém rozhodnutí. Nadto uvedl, že námitku o násilnostech na západě Ukrajiny stěžovatel poprvé uplatnil až v kasační stížnosti a vyvrací ji rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 185/2015 - 24, (pozn. NSS: žalovaný měl zřejmě na mysli rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 - 24). Žalovaný s ohledem na uvedené skutečnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, popřípadě aby ji zamítl pro nedůvodnost.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;
- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet

i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal, že by se Krajský soud v Plzni dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, nebo že by se při rozhodování věci jakkoliv odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, a založil tak důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[8] K námitce ohledně obavy stěžovatele z branné povinnosti již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 Azs 28/2015 - 24, konstatoval, že „[b]ranná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovanou i v mezinárodním měřítku.“ V usnesení ze dne 25. 10. 2017, č. j. 6 Azs 290/2017 - 23, Nejvyšší správní soud shrnul, že „[k] otázkou odmítání nástupu k výkonu vojenské služby se zdejší soud vyjádřil zásadním způsobem například v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49: Odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. V rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, Nejvyšší správní soud uvedl: Samotné odmítání branné povinnosti odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Obdobně v takové situaci není dán ani důvod doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 písm. c) zákona o azylu.“ Krajský soud i žalovaný tedy zcela správně dospěli k závěru, že obavy stěžovatele z nástupu vojenské služby nejsou bez dalších vážných okolností azylově relevantní, přičemž toliko obecná námitka, nadto vznesená až v řízení o kasační stížnosti, že stěžovateli brání v nástupu vojenské služby jeho vyznání, za takovou vážnou okolnost nelze považovat.

[9] K námitce ohledně bezpečnosti situace na Ukrajině se již Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 22. 3. 2016, č. j. 9 Azs 295/2015 - 37, v němž uvedl, že „[b]ezpečnostní situaci na Ukrajině se kasační soud zabýval již několikrát a vyhodnotil, že „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Odkázat lze také na rozhodnutí, ve kterých se této problematice věnoval, např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 - 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, či ze dne 11. 2. 2016, č. j. 9 Azs 287/2015 - 20.“ V této souvislosti je třeba zdůraznit, že stěžovatel pochází ze západní části Ukrajiny. K tomu sice stěžovatel namítl, že i tam již opakovaně došlo k násilnostem, aktuální podklady ve spisové dokumentaci však vypovídají o tom, že situace na západě Ukrajiny je stabilní, přičemž Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 - 24, vysvětlil, že ojedinělé incidenty kriminální povahy mezi radikálními stoupenci tzv. Právěho sektoru a vládními úřady neznamenaají přenesení ozbrojeného konfliktu z východu Ukrajiny na její západ.

IV. Závěr

[10] Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené skutečnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájem stěžovatele, proto ji shledal nepřijatelnou a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl.

[11] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu